

Nefndasvið Alþingis  
B.t. Efnahags- og viðskiptanefndar  
Austurstræti 8-10  
101 Reykjavík

Sent með tölvupósti á [nefnadasvid@althingi.is](mailto:nefnadasvid@althingi.is)

Reykjavík, 25. október 2020

**Efni: Umsögn um „Frumvarp til laga um breytingu á lögum um fjárstuðning til minni rekstraraðila vegna heimsfaraldurs kórónuveiru, nr. 38/20 (framhald á lokunarstyrkjum).“**  
*Bingskjal 202 – Mál 201.*

Samtök fyrirtækja á veitingamarkaði (SFV), vísa til umsagnarbeiðni formanns efnahags- og viðskiptanefndar (ÓBK), á fundi með undirrituðum þann 23. október sl. um ofangreint frumvarp.

SFV eru hagsmunasamtök fyrirtækja sem starfa á veitingamarkaði á Íslandi og telja nú á fjórða tug aðildarfyrirtækja, sem hjá starfa um 4 þúsund starfsmenn á yfir 140 útsölustöðum víðsvegar á landinu. Undirbúningur að stofnun samtakanna hófst í upphafi árs 2019 og mun formleg lögskráning eiga sér stað á næstu vikum. Undirritaðir aðilar leiða stofnun samtakanna og koma fram í nafni þeirra.

Samtökin lýsa yfir ánægju og þakklæti með að hafa fengið áheyrn efnahags- og viðskiptanefndar er varðar þann alvarlega rekstrarvanda sem nú steðjar að fyrirtækjum í veitingageiranum vegna Covid19 faraldursins og aðgerða sóttvarnaryfirvalda til að sporna við útbreiðslu hans. Fullur skilningur er því á þeim aðgerðum sem stjórnvöld hafa gripið til er varðar takmarkaðan opnunartíma, fjöldatakmörkanir og nálægðarmörk viðskiptavina og ljóst að úr afar vandri stöðu er að ráða. Að því sögðu, er mikilvægt að stjórnvöld geri sér grein fyrir þeim skaðlegu áhrifum sem bæði núverandi og afstaðnar sóttvarnaraðgerðir hafa haft á greinina ásamt því að vera upplýst um þá stöðu sem greinin var í áður en faraldurinn skall á.

#### **Staðan á íslenskum veitingamarkaði fyrir Covid19:**

Í nýútkominni greiningarskýrslu sem unnin var fyrir SFV af KPMG kemur fram að staða veitingamarkaðarins í upphafi árs 2020, fyrir Covid19, var orðin grafalvarleg. Greinin er þjökkuð af stórfelldum launahækkunum undanfarinna ára og var meðaltals launahlutfall innan geirans komið í 41,2% í lok árs 2019, úr 35,6% árið 2014. Er hlutfallið það hæsta sem þekktist meðal samanburðarlanda og má þar nefna að sambærilegt hlutfall er 24,5% í Svíþjóð, 24% í Finnlandi, og 27% í Noregi. Auk þess var meðaltals rekstrarafkoma (EBITDA) greinarinnar fyrir árið 2019 í sögulegu lágmarki eða 5,4%. Það má því glögg sjá að greinin var á mörkum þess að vera sjálfbær áður en Covid19 faraldurinn skall á og svigrúm fyrirtækja til að takast á við slíkar rekstrarhömlur sem sóttvarnaraðgerðir hafa haft í för með sér lítið sem ekkert.

#### **Áhrif sóttvarnaraðgerða:**

Óhætt er að fullyrða að þær aðgerðir sem stjórnvöld hafa gripið til vegna veirunnar hafa haft gríðarlega slæmar afleiðingar á veitingamarkaðinn. Fyrir veitingastaði, sem byggja kjarnastarfsemi sína á að taka á móti gestum í sal, er það ígildi lokunar að hámarka gestafjölda

við 20-50 gesti hverju sinni að frádregnum starfsmönnum, skerða opnunartíma og setja á nálægðartakmörk á milli gesta. Enginn veitingastaður heldur það út svo dögum, vikum og jafnvel mánuðum skiptir að starfa við slíkar hömlur sem hafa leitt af sér stórfellda tekjuskorðingu og jafnvel algert tekjufall. Aðgerðir stjórnvalda hafa því gert það að verkum að rekstrarforsendur fyrirtækja í veitingarekstri eru algerlega brostnar. Þar að auki hefur fólki almennt verið ráðlagt að forðast veitingahús og forsvarsmaður Íslenskrar Erfðagreiningar, sem gengt hefur stóru hlutverki í sóttvarnarmálum og skimunum hér á landi hefur ítrekað sagt í fjölmiðlum að hann mælist eindregið til þess að veitingahúsum verði alfarið lokað til að forðast útbreiðslu veirunnar. Slík umræða hefur eðlilega dregið verulega úr heimsóknnum fólks á veitingastaði og jafnframt alið á ótta og hræðslu almennings við að stíga fæti inná slíka staði. Margir staðir hafa þó barist í bökkum og reynt til þrautar að hafa opið en flestir ef ekki allir hafa rekið sig með stórfelldu tapi við slíkar aðstæður. Fjöldamörgum stöðum hefur nú þegar verið lokað og útséð með að margir þeirra muni ekki opna aftur. Mikils samdráttar hefur einnig gætt hjá þeim fyrirtækjum sem sérhæfa sig í heimsendingum og „take-away“ vegna breyttra neysluvenja almennings á tímum Covid.

Einnig er rétt að benda á að það úrræði stjórnvalda sem hvað helst hefur nýst veitingafyrirtækjum er hlutabótaleiðin einsog hún var kynnt í upphafi, þ.e. að starfsmaður þyrfti að lágmarki að vera í 45% starfi til að geta farið á hlutabótaleið. Sú breyting sem síðar var gerð sem felur í sér að starfsmaður þarf að vera í að lágmarki 70% starfi gerir það verkum að leiðin nýtist ekki nema að mjög takmörkuðu leiti þar sem 79% starfsmanna veitingageirans eru hlutastarfsmenn (skv. skýrslu KPMG) sem langflestir ná ekki 70% starfshlutfalli.

Af því leiðir að engin áhrifarík úrræði stjórnvalda standa í dag til boða og ljóst að bregðast þarf skjótt við til að forðast fjöldagjaldþrot og stórkostlegan atvinnumissi í greininni. Hafa má í huga að veitingastaðir landsins verða mikilvægur hluti af viðspyrnu efnahagslífsins, þegar landið opnar fyrir ferðamönnum á ný, að því gefnu að þau séu starfhæf þegar að því kemur.

#### Tillaga að breytingu frumvarps:

Samtökin skora á stjórnvöld að gera breytingu á umræddu frumvarpi sem felur í sér að lokunarstyrkir nái til fyrirtækja sem starfa á veitingamarkaði (ÍSAT flokkar 55 og 56) og hafa orðið fyrir tekjufalli.

Lagðar eru fram tvær tillögur að hlutföllum styrkjanna sem jafnframt eru að öllu leiti í samræmi við tillögur SAF sem eru eftirfarandi:

1. **Hlutfall lokunarstyrks** – Rekstraraðilar sem hafa orðið fyrir 30% tekjusamdrætti eða meira geti sótt 60% af lokunarstyrk og þeir sem hafa orðið fyrir 75% tekjusamdrætti eða meira geti sótt fullan lokunarstyrk
2. **Lokunarstyrkir í hlutfalli við tekjuskorðingu** – Lokunarstyrkir verði í hlutfalli við neðangreinda töflu:

Tekjufall:	Hlutfall stuðnings:
30%-50%	60%
50%-75%	70%
75%-100%	80%

Efnahags og viðskiptanefnd er eindregið hvött til að taka ofangreindar tillögur til skoðunar og gera þær breytingar sem lagðar eru fram og að frumvarpið verði að lögum svo fljótt sem auðið er.

Jafnframt eru undirrituð tilbúin að funda með þingnefndinni og ræða málið frekar sé þess óskað.

Virðingarfyllt,  
F.h. SFV – Samtaka fyrirtækja á veitingamarkaði

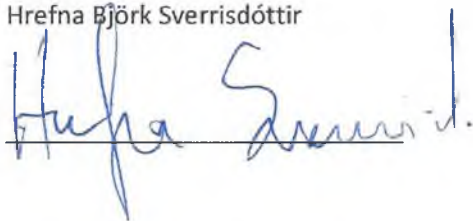
Birgir Örn Birgisson



Emil Helgi Lárusson



Hrefna Björk Sverrisdóttir



Jóhann Örn Þórarinnsson

